

درباره‌ی پیشنهاد گشایش دفتر حافظ منافع امریکا در تهران

تاسیس دفتر حافظ منافع، در آستانه‌ی درگیری نظامی

گفت و گو با ابراهیم یزدی و عزت‌الله سبحانی، مریم محمدی، ۱۳۸۷/۴/۱۵

روزنامه واشنگتن پست چند روز پیش خبری مبنی بر احتمال گشایش دفتر حافظ منافع امریکا در تهران منتشر کرد. به گزارش سایت تابناک، مقامات وزارت خارجه ایران به این خبر واکنش نشان داده و اظهار کرده‌اند که اگر این درخواست از مجاری رسمی دریافت شود، مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

این به معنای نوعی حضور دیپلماتیک امریکا در ایران است و در اوج شایعات و اخبار ضد و نقیض درباره روابط ایران و امریکا که از احتمال حمله نظامی به ایران تا توافقات جدی بر سر بسته‌های پیشنهادی ایران و غرب را مطرح می‌کند، با اهمیت تلقی می‌شود.

در این مورد با دو تن از مقامات دولتی سابق در دولت موقت آقایان ابراهیم یزدی، دبیر کل نهضت آزادی ایران و آقای عزت‌الله سبحانی، از سیاستمداران طیف ملی مذهبی در ایران گفت و گو کردم. آقای یزدی در مورد این خبر می‌گوید: خب، منبع خبر روزنامه‌هایی در امریکا هستند. دفتر حفاظت منافع برای امریکا در تهران، در سفارت سوئیس وجود دارد. و دفتر حفاظت منافع ایران در سفارت پاکستان در واشنگتن وجود دارد.

اما اشکالی که طی سال‌های گذشته بوده این است که در حالی که دفتر حفاظت منافع ایران در سفارت پاکستان در واشنگتن، خدمات کنسولی به مراجعین می‌دهد، دفتر حفاظت منافع امریکا، در سفارت سوئیس در تهران، به ایرانیانی که مراجعه کرده‌اند، خدمات کنسولی نمی‌دهد است و این مشکلی برای ایرانیان به وجود آورده بود.

به طوری که ما می‌دانیم هر سال هزاران ایرانی بنا به دلایل گوناگون، مجبور بوده‌اند به امریکا بروند و برای این‌که ویزا بگیرند، در کشورهای مختلف سرگردان بودند، هزینه‌های بسیار سنگینی را متحمل می‌شدند. چون باید به دومی بروند یا قبرس و یا ترکیه و یا جاهای دیگر، و درخواست ریدهند، برگردند و دوباره بروند.

آقای یزدی، ضرورت این کار چرا الان و در این شرایط احساس شده؟

از مدت‌ها قبل این بحث مطرح بوده است. حتی یک بار خود من در یک مقاله‌ای نوشتم چرا دولت ایران نسبت به منافع ایرانیان، بی‌تفاوت است. ایران باید از امریکا بخواهد که دفتر حفاظت منافعش را در تهران فعال بکند تا در خود تهران به ایرانیان خدمات کنسولی بدهند.

یکی از مقامات در آن موقع به من جواب داد که اگر ما این کار را بکنیم، تعداد کثیری از ایرانیان در برابر دفتر حفاظت منافع امریکا تجمع می‌کنند و آبروریزی می‌شود.

خب، این یک راه دارد. خدمات کنسولی از این نوع را بگذارند در جزیره کیش. یعنی می‌توانند با آمریکایی‌ها توافق بکنند که امریکایی‌ها، این خدمات را در کیش بدهند. ایرانی‌ها به آنجا بروند و با توجه به امکانات اینترنتی لزومی ندارد همه بروند آنجا جلوی سفارت.

اگر دفتر حفاظت منافع در تهران فعال بشود، می‌توانند از طریق اینترنت، درخواست‌ها و پرسش‌نامه‌ها را پر بکنند، بدهند، نوبت بگیرند و سر موقع معین، تعداد معینی هر روز مراجعه کنند.

این خبر که حالا مصمم هستند که این کار را بکنند، خبر خوبی است. حرکتی است به نفع ایرانیانی که به هرحال می‌خواهند به امریکا سفر کنند و نیاز به ویزا دارند.

آقای یزدی، ایجاد چنین دفتری فراتر از امکانات تسهیلاتی برای مسافران، آیا تاثیر سیاسی در رابطه بین ایران و امریکا خواهد داشت؟

قطعاً همین‌طور است. اگر ایران و امریکا در مذاکرات مستقیم رسمی، علنی یا غیرعلنی، بخواهند مسایل خودشان را حل بکنند و بخواهند آرام آرام به سمت و سوی برقراری روابط حرکت بکنند، گام اول توافق، فعال کردن دفتر حفاظت منافع امریکا در تهران است. این بازتاب اولیه‌اش، سیاسی نیست. ولی پیامد سیاسی دارد و خواهد داشت.

سوال دیگری که ممکن است وجود داشته باشد این است که آیا دولت ایران می‌تواند حفاظت چنین دفتری را در تهران، در مقابل حملات برخی تندروها تأمین بکند؟

دولت کنونی، نماینده‌ی افراطی‌ترین گروه‌هایی است که از این صحبت‌ها می‌کنند. اگر در زمان این دولت، این تصمیم عملی بشود که شواهد و دلایلی هم وجود دارد که امکان آن را بسیار بالا می‌برد؛ قطعاً این عمل بدون موافقت و تأیید و تصویب شورای عالی امنیت ملی و بدون تأیید این تصمیم از طرف مقام رهبری، امکان‌پذیر نیست . بنابراین اگر چنین بشود، آن گروه‌های افراطی که شما اشاره می‌کنید، علی‌الاطلاق تحت کنترل و مهار همین قشرها هستند. من تصور نمی‌کنم که اگر این کار در زمان این دولت انجام بگیرد، آن گروه‌های تند اعتراضی داشته باشند و مخالفت بکنند؛ کما این‌که سخنگوی وزارت خارجه هم گفته است که این موضوع در دست بررسی است. اطلاعاتی هم که ما داریم تأیید می‌کند که ایران در حال بررسی است.

آقای یزدی، فکر می‌کنید این تصمیم مخالفینی هم در میان دولت و حاکمیت فعلی داشته باشد؟ قطعاً مخالفینی با یک چنین کاری وجود دارد. اما منطقی آن‌ها، ضعیف است اگر مخالفتی وجود داشته باشد که دارد، بیشتر در میان همین گروه‌های تند و تیزی است که در برخی از نهادها وابسته هستند . در میان نیروهای به اصطلاح راست، یا اصول‌گرا، بنیادگرا - هر چه اسم خودشان را می‌گذارند - کسانی هستند که به شدت مخالف هستند. اما همان‌طور که عرض کردم اگر در این دولت با آن شرایط صورت بگیرد، من تصور نمی‌کنم هیچ یک از آن‌ها تظاهری به مخالفت بکنند.

آقای عزت‌الله سبحانی در این باره می‌گوید:

بله، به نظر من اقدام مناسبی است از طرف آمریکا. چون آمریکا در ایران دفتر حفاظت منافع دارد که همان سفارت سوییس است. ولیکن این‌که دفتر مستقیم به نام خودش باشد، به نظر من یک چراغ سبزی است از سوی آمریکا برای این‌که می‌خواهد روابط با ایران را نزدیک‌تر بکند.

آقای سبحانی در پاسخ به این سوال که آیا حفاظت از چنین دفتری برای دولت ایران در تهران مقدور خواهد بود یا خیر، گفت:

البته اگر دولت بخواهد، مقدور است. حاکمیت بخواهد، کاملاً مقدور است، بله!

آقای سبحانی، به نظر شما چرا این مساله در شرایط فعلی طرح می‌شود؟

ما روند حوادث را خیلی بد می‌بینیم. روز به روز هم دارد خطرناک‌تر می‌شود. ولیکن دولت ما همیشه در آخرین لحظات، دقیقه نود! یک تصمیماتی می‌گیرد. مثل جنگ که قطعنامه ۵۹۸ را بالاخره آن لحظاتی که وضع خیلی خیلی خراب شده بود، پذیرفتند. یا قضیه گروگان‌ها را در بدترین موقع، خیلی دیر، حاضر شدند حل بکنند. این است که بنده روی این تجربه‌ای که از حاکمیت ایران دارم، فکر می‌کنم که این‌ها خیلی هم مخالفتی با این روند نکنند.

آقای سبحانی، اگر امید به گشایش مشکلات بین ایران و آمریکا، مشوق چنین اقدامی باشد؛ آمریکا در هاوانا پایتخت کوبا هم سال‌ها است که این دفتر را دارد و ظاهراً نتیجه مثبتی هم تا به حال به دست نیامده؟ خب، آن‌جا تا زمانی که کاسترو بود، کاسترو، ژستی داشت که با آمریکا مقابله کند. الان که راثول آمده، تحولات زیادی را در داخل کوبا شروع کرده است. به نظر من کوبا هم به طرف بهبود روابط می‌رود.

آقای سبحانی، فکر می‌کنید که این کار متقابلاً در آمریکا هم اتفاق بیفتد، یعنی ایران هم دفتری در آن‌جا باز بکند؟

از این حاکمیت ما همه کار برمی‌آید. درحیثی که فحش می‌دهد به آمریکا، ممکن است همین کار را هم بکند. چون از قراری که شنیدیم، در آن بسته پیشنهادی دولت ایران، یک چراغ سبزی نشان داده‌اند. من بعید نمی‌دانم.